

на този октомврийски дипломъ било посрѣщнато отъ унгарскитѣ народи: сѣрби, словаци и власи съ съпротивление, понеже тѣхнитѣ езикови права били грубо нарушавани отъ маджаритѣ; сѣщо и въ Полша неумѣлото прилагане и кривото разбиране на инакъ много добри закони възбудило само негодувание. Императорътъ, разочарованъ отъ тѣзи неочаквани послѣдствия, отмѣнилъ този „дипломъ“ съ тѣй наречения февруарски „патентъ“ отъ 26—II. 1861. год., съ който била въведена първата, т. е. централистическо-германизаторска програма въ ущѣрбъ на отдѣлни сеймове. Първиятъ парламентъ билъ свиканъ за 29—IV. 1861. год. възъ основа на февруарския „патентъ“. Чехитѣ подъ прѣдводителството на Фр. Палацки и неговъ зетъ Ригеръ, макаръ че не признавали тоя парламентъ за законно изражение на австрийскитѣ народности, пакъ се рѣшили да зематъ въ него участие, за да се борятъ съ възкрѣсналия отново централизъмъ наедно съ другаритѣ си моравци, съ които тѣ тогава направили единъ политически клубъ. Девизата на борящитѣ се въ тоя парламентъ партии била: централизъмъ съ германизаторска тенденция отъ една — федерализъмъ и децентрализъмъ отъ друга страна. Слѣдъ двѣгодишно безполезно усилие чехитѣ напуснали на 23. юни 1863 год. Виенския парламентъ съвѣстъ, но захванали толкова поусърдно да работятъ въ Пражкия сеймъ, въ който тѣ сѣ имали тогава сѣщо така меншество, благодарение на майсторския избирателенъ законъ на Шмерлинга, който давалъ на нѣколко нѣмски села съ околийски градъ толкова прѣдставители, колкото на многолюдни чешки градове. (До днешния день градътъ Жижковъ до Прага съ 50,000 жители има споредъ тоя законъ единъ прѣдставитель и то още съ цѣла околия (!), и нѣмскитѣ околии съ по 4—5000 жители сѣщо единъ!) Отдалечени отъ политическата арена, чешкитѣ водители работятъ измежду народа чрѣзъ вѣстници, списания и дружественъ животъ и понеже Виенскиятъ централизъмъ съ безобразното си прѣслѣдване на вѣстници и първенцитѣ на народа усърдно се старае да налива още повече масло въ пламъка, то и успѣхътъ на чешкитѣ водители е пълень: народътъ въ ежедневната си борба се закалява все повече и съ смѣло лице очаква сгромолясането на омразния Шмерлинговъ режимъ, което наистина послѣдвало скоро вслѣдствие на маджарската обструкция противъ февруарския патентъ. Императорътъ се вижда принуденъ, да го отмѣни и съ единъ манифестъ отъ 20. септември 1865 г. той обѣщава да вземе отъ сега за напрѣдъ „въ надлежно внимание и гласа на останалитѣ народи“. Обаче една война на двѣ фронти, т. е. съ Прусия и съ Италия прѣзъ 1866 год., въ която Австрия — макаръ побѣдителка надъ Италия — загубила една отъ най-хубавитѣ си провинции — Венеция, а пъкъ отъ Прусацитѣ побѣдена, била изключена отъ германския съюзъ — тази война донесла нова изненада за чехитѣ. Слѣдъ войната сиречь повиканъ билъ въ Виена велеумниятъ Саксонецъ Байстъ, за да излѣкува болната леля Австрия. (Къмъ свои собствени нѣмци императорътъ нѣмалъ вече довѣрие!) Първото радикално лѣкарство, което тоя докторъ прѣдписалъ на високопоставената